

'Kerken moeten zich verzetten tegen de oorlogsstemming rond Oekraïne'

Hanke van den Broek
Den Haag

■ **INTERVIEW** Je mag amper nog spreken over onderhandelingen tussen Oekraïne en Rusland, ziet Henk Baars, voorzitter van Kerk en Vrede. Toch is dat de oproep die hij doet aan kerken: spreek je uit tegen geweld en vóór vrede.

Het is 'doodstil' rond de Nederlandse kerken, zegt Henk Baars. 'Er wordt binnen de kerk wel gepreekt en heel veel gebeden over de oorlog in Oekraïne, maar dat komt niet naar buiten.' Dat moet anders, zegt de voorzitter van Kerk en Vrede. De vredesbeweging, die honderd jaar bestaat, schreef in juni een brief aan Nederlandse kerken, met de boodschap: laat je horen. Kerken zouden publiekelijk en gezamenlijk hun zorgen moeten uiten over wapenleveranties aan Oekraïne en over de 'oorlogsstemming' in Nederland. Ook zouden ze moeten aandringen op vredesonderhandelingen tussen Rusland en Oekraïne. Dat leverde weinig enthousiaste reacties op, erkent Baars. 'Veel kerken durven niet. Ik denk dat ze zich er niet aan willen branden. Terwijl het zó noodzakelijk is: het risico op een kernoorlog wordt steeds groter. Ik vind dat kerken volgens het evangelie verplicht zijn zich daarvoor uit te spreken.'

Waarom moeten juist kerken dit doen?

'Kerken hebben dat in het verleden ook gedaan in periodes dat het heel spannend was. Denk aan de Tweede Wereldoorlog, toen pastoors en dominees zich lieten horen. Wat we zien is dat de opvattingen over deze oorlog zijn vastgelopen in gewelds-ideeën – het lijkt wel alsof niemand bereid is na te denken over alternatieven of oplossingen. Je mag bijna

niet spreken over onderhandelingen. Terwijl iedereen weet dat er een keer een einde moet komen aan deze oorlog.'

Hoe moet dat uitspreken van de kerken eruitzien?

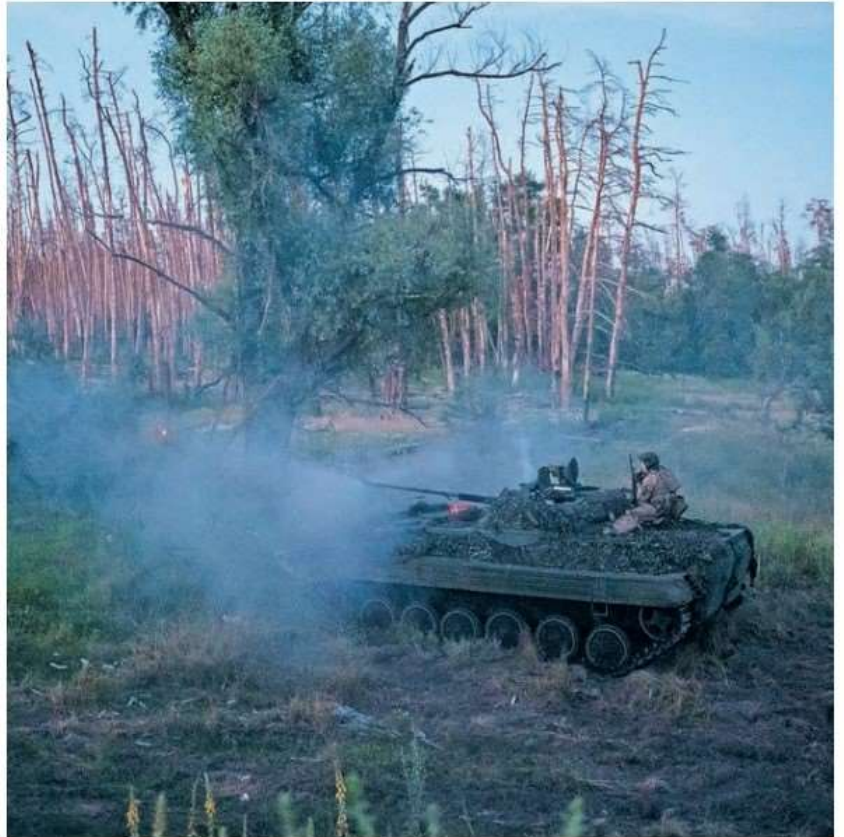
'Kerken moeten als collectief een openbaar geluid laten horen. De wreedheden gaan door en daar praat niemand meer over. Vijandschap wordt alleen maar gevoeld. Dat zijn allemaal dingen waar kerken iets over moeten zeggen. Ik wil niet het allerstrengste pacifisme opleggen, maar de kerk moet een ethische stem laten horen. Die moet pleiten voor het stoppen met vijandelijkheden en vijandbeelden, voor een einde aan de oorlog, en voor onder-

■ 'Iedereen die dit dagelijks volgt, ziet dat Oekraïne dit niet kan winnen.'

handelingen. Als kerken relevant willen blijven, zul je toch moedige uitspraken moeten doen.'

Julie hopen dat kerken hun zorgen uiten over de 'toenemende bewapening'. Vindt u dat wapenleveranties aan Oekraïne moeten stoppen?

'Het accent moet liggen bij onderhandelingen. Oekraïne en Rusland moeten zo gauw mogelijk tot een wapenstilstand zien te komen, en elkaar niet voortdurend willen destabiliseren. Al die machtspolitiek die plaatsvindt – gewone mensen willen allang vrede. Als je daar niet naar luistert, gaat de oorlog door. Dan ben je over twee of drie jaar misschien duizenden doden verder, aan beide kanten. En dát heb je op je geweten, als je niets zegt.'

Oekraïense soldaten aan het front in Loehansk, Oekraïne. Kerk en Vrede wil voorkomen dat nog 'duizenden doden' vallen. **beeld: ANP**

Afgelopen week bleek uit onderzoek nog dat de meerderheid van de Oekraïners wil doorvechten en gelooft dat ze kunnen winnen.

'Iedereen die dit dagelijks volgt, ziet dat Oekraïne dit niet kan winnen. Je kunt niet van een land als Rusland winnen, met tien keer de economie van Oekraïne. Tenzij je een veel grootschaliger oorlog gaat voeren. Maar dat heeft nog véél grotere consequenties.'

Moet Oekraïne het maar opgeven?

'Ze hoeven niet op te geven, er zijn allerlei opties om over te praten. En natuurlijk zijn er stukken land van Oekraïne af – daar kun je het over

hebben. Alle pogingen tot onderhandelingen worden afgewezen. Maar je moet érgens beginnen. Als kerken kunnen bijdragen aan een klein begin, zou dat al heel wat zijn.'

Experts vrezen dat toegeven aan Rusland betekent dat Poetin zijn agressie daarna op andere landen kan richten.

'Het is helemaal niet bewezen dat Rusland dan verdergaat. Dat bedoel ik ook met vijandbeelden: de Russen zijn wel begonnen met deze oorlog en dat is afgrijselijk en bizar, maar dat betekent niet dat ze een strategie hebben klaarliggen om andere landen aan te vallen.'

De Hongaarse premier Orbán ontmoette president Poetin afgelopen week, wat streng werd veroordeeld door Europese regeringsleiders. U vindt dat wel een goed idee?

'Ja. Als je voor de vrede bent, moet je alles aanpakken wat mogelijk is. Dan moet je niet net doen alsof iedereen je vijand is en alles afwijzen. Als je zoiets zegt, word je al gauw een Poetin-vriend genoemd. Maar ik ben er alleen maar op uit dat mensen met elkaar om tafel gaan. Al wordt het een bevroren conflict. Als er maar een einde komt aan het oorlogsgeweld.'